

I

(Законодателни актове)

ДИРЕКТИВИ

ДИРЕКТИВА 2011/92/ЕС НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

от 13 декември 2011 година

относно борбата със сексуалното насилие и със сексуалната експлоатация на деца, както и с детската порнография и за замяна на Рамково решение 2004/68/ПВР на Съвета

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 82, параграф 2 и член 83, параграф 1 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет ⁽¹⁾,

след консултация с Комитета на регионите,

в съответствие с обикновената законодателна процедура ⁽²⁾,

като имат предвид, че:

(1) Сексуалното насилие и сексуалната експлоатация на деца, включително детската порнография, представляват сериозни нарушения на основните права, и по-специално на правата на децата на закрила и грижи, необходими за тяхното благоденствие, както е предвидено в Конвенцията на Организацията на обединените нации за правата на детето от 1989 г. и в Хартата на основните права на Европейския съюз ⁽³⁾.

(2) В съответствие с член 6, параграф 1 от Договора за Европейския съюз, Съюзът защита правата, свободите и принципите, установени в Хартата на основните права на Европейския съюз, в член 24, параграф 2 от която се посочва, че във всички действия по отношение на децата, независимо дали те се предприемат от публични власти или частни институции, висшият интерес на детето трябва да бъде от първостепенно значение. В допълнение към това Стокхолмската програма „Отворена и сигурна Европа в

услуга и за защита на гражданите“ ⁽⁴⁾ дава недвусмислен приоритет на борбата срещу сексуалното насилие и сексуалната експлоатация на децата, както и срещу детската порнография.

(3) Детската порнография, която представлява изображения на сексуално насилие на деца, и другите особено тежки форми на сексуално насилие и сексуална експлоатация на деца се увеличават и разпространяват посредством използването на новите технологии и интернет.

(4) Чрез Рамково решение 2004/68/ПВР на Съвета от 22 декември 2003 г. за борба срещу сексуалната експлоатация на деца и детската порнография ⁽⁵⁾ се сближават законодателствата на държавите-членки за криминализиране на най-тежките форми на сексуално насилие и сексуална експлоатация на деца, за разширяване обхвата на националната компетентност и за осигуряване на определена минимална степен на помощ на жертвите. Рамково решение 2001/220/ПВР на Съвета от 15 март 2001 г. относно правното положение в наказателното производство на жертвите от престъпления ⁽⁶⁾ установява набор от права на жертвите в наказателното производство, сред които правото на защита и на обезщетение. Освен това координирането на наказателното преследване по дела за сексуално насилие, сексуална експлоатация на деца и детска порнография ще бъде улеснено с прилагането на Рамково решение 2009/948/ПВР на Съвета от 30 ноември 2009 г. относно предотвратяване и уреждане на спорове за упражняване на компетентност при наказателни производства ⁽⁷⁾.

(5) Съгласно член 34 от Конвенцията на Организацията на обединените нации за правата на детето държавите — страни по Конвенцията, се задължават да защитават детето от всички форми на сексуална експлоатация и сексуални злоупотреби. Незадължителният протокол от 2000 г. на Организацията на обединените нации към Конвенцията за правата на детето относно търговията с деца, детската проституция и детската порнография, и особено Конвенцията на Съвета на Европа за защита на

⁽¹⁾ ОВ С 48, 15.2.2011 г., стр. 138.

⁽²⁾ Позиция на Европейския парламент от 27 октомври 2011 г. (все още непубликувана в Официален вестник) и решение на Съвета от 15 ноември 2011 г.

⁽³⁾ ОВ С 364, 18.12.2000 г., стр. 1.

⁽⁴⁾ ОВ С 115, 4.5.2010 г., стр. 1.

⁽⁵⁾ ОВ L 13, 20.1.2004 г., стр. 44.

⁽⁶⁾ ОВ L 82, 22.3.2001 г., стр. 1.

⁽⁷⁾ ОВ L 328, 15.12.2009 г., стр. 42.

децата срещу сексуална експлоатация и сексуално посегателство от 2007 г. са ключови стъпки към укрепване на международното сътрудничество в тази област.

- (6) Тежки престъпления като сексуалната експлоатация на деца и детската порнография изискват всеобхватен подход, включващ наказателно преследване на извършителите на престъпленията, защита на децата жертви и предотвратяване на това явление. Висшият интерес на детето трябва да бъде основното съображение при приемането на мерки за борба с тези престъпления в съответствие с Хартата на основните права на Европейския съюз и Конвенцията на Организацията на обединените нации за правата на детето. Рамково решение 2004/68/ПВР следва да бъде заменено с нов инструмент, осигуряващ такава всеобхватна правна рамка за постигането на тази цел.
- (7) Настоящата директива следва да допълни изцяло Директива 2011/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 5 април 2011 г. относно предотвратяването и борбата с трафика на хора и за защитата на жертвите, и за замяна на Рамково решение 2002/629/ПВР на Съвета ⁽¹⁾, тъй като някои жертви на трафик на хора са и деца жертви на сексуално насилие или на сексуална експлоатация.
- (8) В контекста на криминализирането на всички действия, свързани с порнографски представления, настоящата директива се отнася до такива действия, които се състоят от организирано представяне на живо, предназначено за публика, като по този начин от определението са изключени личното общуване лице в лице между връстници по взаимно съгласие, както и между деца над необходимата възраст за изразяване на съгласие за сексуални действия и техните партньори.
- (9) Детската порнография често включва записани изображения на сексуално насилие на деца от възрастни. Тя може да включва и изображения на деца, участващи в прояви на открито сексуално поведение, или на техните полови органи, когато тези изображения са направени или използвани за предимно сексуални цели и се използват със или без знанието на детето. Освен това понятието „детска порнография“ обхваща и реалистични изображения за предимно сексуални цели на открито сексуално поведение, в което участва или е изобразено да участва дете.
- (10) Наличието на увреждане само по себе си не представлява автоматично невъзможност да се изрази съгласие за сексуални отношения. Въпреки това следва да се криминализира злоупотребата с наличието на такова увреждане с цел извършване на сексуални действия с дете.
- (11) При приемането на законодателство в областта на материалното наказателно право Съюзът следва да осигури съгласуваността на това законодателство, по-специално по отношение на размера на наказанията. Следва да се имат предвид, като се отчита Договорът от Лисабон, заключенията на Съвета от 24 и 25 април 2002 г. относно подхода, който да се прилага по отношение на сближаването на наказанията, където са посочени четири степени на наказания. Тъй като настоящата директива

предвижда изключително голям брой различни престъпления, за да може да бъде отразена различната им тежест, е необходимо да се установи диференциация на размера на наказанията, която надхвърля обичайно предвижданата в правните инструменти на Съюза.

- (12) Спрямо тежките форми на сексуално насилие и сексуална експлоатация на деца следва да се прилагат ефективни, пропорционални и възпиращи наказания. Това се отнася по-специално до различни форми на сексуално насилие и сексуална експлоатация на деца, които са улеснени от използването на информационните и комуникационните технологии, като например установяването на контакт с деца чрез интернет за сексуални цели, чрез социални мрежи и чат стаи. Определението за детска порнография следва да бъде изяснено и да се доближи до съдържашото се в международните инструменти определение.
- (13) Предвиденият в настоящата директива максимален срок на лишаване от свобода за посочените в нея престъпления следва да се прилага най-малко за най-тежките форми на тези престъпления.
- (14) За да достигнат предвидения в настоящата директива максимален срок на лишаване от свобода за престъпления, свързани със сексуално насилие и сексуална експлоатация на деца и детска порнография, държавите-членки могат да кумулират, в съответствие с националното си право, сроковете на лишаване от свобода, предвидени в националното законодателство за тези престъпления.
- (15) С настоящата директива държавите-членки се задължават да предвидят в националното си законодателство наказания, свързани с разпоредбите на правото на Съюза относно борбата със сексуалното насилие и сексуалната експлоатация на деца, както и срещу детската порнография. Настоящата директива не поражда задължения по отношение на прилагането на такива наказания или на друга съществуваща система на право-прилагане в конкретни случаи.
- (16) Държавите-членки се приканват да обсъдят предвиденото на възможност за налагане на имуществени наказания в допълнение към лишаването от свобода, особено в случаите, в които посочените в настоящата директива престъпления са извършени с цел имуществена облага.
- (17) В контекста на детската порнография понятието „неправомерно“ позволява на държавите-членки да осигуряват защита по отношение на поведение, свързано с „порнографски материал“, който има например медицинска, научна или друга подобна цел. То също така позволява дейности, извършвани въз основа на вътрешноправни правомощия, например правомерното притежание на детска порнография от органите с цел провеждане на наказателно производство или за предотвратяване, откриване или разследване на престъпления. Освен това то не изключва възможностите за правна защита или други подобни принципи, които освобождават дадено лице от отговорност при специални обстоятелства, например в случай на телефонна или интернет гореща линия, чрез която се съобщават такива случаи.

⁽¹⁾ ОВ L 101, 15.4.2011 г., стр. 1.

- (18) Следва да се криминализира съзнателното получаване на достъп до детска порнография посредством информационни и комуникационни технологии. За да бъде подведено под отговорност, лицето следва да има намерение да влезе в уебсайт, в който има детска порнография, както и да знае, че там може да намери такива изображения. Наказанията следва да не се прилагат за лица, които случайно влизат в уебсайтове, съдържащи детска порнография. Изводът, че престъплението е извършено умишлено, може да се направи по-конкретно въз основа на обстоятелството, че то се установява системно, или на обстоятелството, че престъплението е извършено чрез платена услуга.
- (19) Установяването на контакт с деца за сексуални цели е заплаха, която има особени характеристики в контекста на интернет, тъй като интернет осигурява безпрецедентна анонимност на потребителите, защото те могат да прикрият истинската си самоличност и лични характеристики, като например тяхната възраст. В същото време държавите-членки осъзнават значението и на борбата с установяването на контакт с деца извън интернет, по-специално когато това установяване на контакт не се извършва с помощта на информационни и комуникационни технологии. Държавите-членки се насърчават да криминализират поведение, при което установяването на контакт с детето, за да се срещне то с извършителя за сексуални цели, се извършва в присъствието или в близост до детето, например под формата на конкретно подготвително деяние, опит за извършване на престъпленията, посочени в настоящата директива, или чрез конкретна форма на сексуално насилие. Независимо от правната форма, която бъде избрана за криминализиране на установяването на контакт с деца за сексуални цели извън интернет („off-line grooming“), държавите-членки следва да гарантират, че извършителите на тези престъпления са наказателно преследвани по един или друг начин.
- (20) Настоящата директива не урежда политиките на държавите-членки по отношение на сексуалните действия по взаимно съгласие, в които могат да участват деца и които могат да се считат за нормално откриване на сексуалността в хода на човешкото развитие, като се вземат предвид различните културни и правни традиции, както и появата на нови форми на установяване и поддържане на отношения между деца и подрастващи, включително посредством информационните и комуникационните технологии. Тези въпроси остават извън приложното поле на настоящата директива. Държавите-членки, които използват възможностите, посочени в настоящата директива, действат в рамките на упражняването на своята собствена компетентност.
- (21) Държавите-членки следва да предвидят в националното си право квалифициращи обстоятелства в съответствие с приложимите правила, предвидени в техните правни системи относно квалифициращите обстоятелства. Те следва да гарантират, че когато определят наказанията на извършителите, съдиите разполагат с информацията относно тези квалифициращи обстоятелства, дори и да не са задължени да ги приложат. Държавите-членки следва да не предвиждат квалифициращи обстоятелства в националното си право, когато тези обстоятелства не са относими предвид естеството на конкретното престъпление. На национално равнище следва да се направи оценка на относимостта на различните квалифициращи обстоятелства, предвидени в настоящата директива, за всяко от престъпленията, посочени в нея.
- (22) Съгласно настоящата директива физическата или умствена неспособност следва да се разбира като включваща и състоянието на физическа или умствена неспособност в резултат от въздействието на наркотици и алкохол.
- (23) В борбата със сексуалното насилие на деца следва да се използват в пълна степен съществуващите инструменти в областта на изземването и конфискацията на облиги от престъпления, като Конвенцията на ООН срещу транснационалната организирана престъпност и протоколите към нея, Конвенцията на Съвета на Европа относно изпиране, издирване, изземване и конфискация на облигите от престъпление от 1990 г., Рамково решение 2001/500/ПВР на Съвета от 26 юни 2001 г. относно прането на пари, идентифицирането, проследяването, замразяването, изземването и конфискацията на средствата и приходите от престъпна дейност⁽¹⁾ и Рамково решение 2005/212/ПВР на Съвета от 24 февруари 2005 г. относно конфискация на облиги, средства и имущество от престъпления⁽²⁾. Следва да се насърчава използването на иззетите и конфискувани средства и облиги от престъпленията, посочени в настоящата директива, с цел помощ и защита на жертвите.
- (24) Следва да се избегне причиняването на допълнителни страдания на жертвите на престъпления, посочени в настоящата директива. В държавите-членки, в които проституцията или появата в порнография се наказват съгласно националното наказателно право, следва да се предвиди възможност да не се започва наказателно преследване или да не се налагат наказания в съответствие с тези закони, когато съответното дете е извършило тези деяния, тъй като е било жертва на сексуална експлоатация, или когато е било принудено да участва в детска порнография.
- (25) Като инструмент за сближаване в областта на наказателното право настоящата директива предвижда различни наказания, които следва да се прилагат, без да се засягат конкретните наказателноправни политики на държавите-членки по отношение на децата извършители на престъпления.
- (26) Разследването на престъпления и повдигането на обвинения в наказателното производство следва да бъдат улеснени, за да бъдат взети предвид трудността за децата жертви да съобщават за случаи на сексуално насилие и анонимността на извършителите на престъпления в киберпространството. За да се гарантира успехът на разследването и на наказателното преследване на престъпленията, посочени в настоящата директива, тяхното започване по принцип не следва да бъде обусловено от съобщаване или обвинение от страна на жертвата или от неин представител. Продължителността на достатъчния срок за наказателно преследване следва да бъде определена съгласно националното право.
- (27) Следва да се осигурят ефективни инструменти за разследване за лицата, които отговарят за разследването

(1) ОВ L 182, 5.7.2001 г., стр. 1.

(2) ОВ L 68, 15.3.2005 г., стр. 49.

и наказателното преследване на престъпленията, посочени в настоящата директива. Тези инструменти биха могли да включват прихващане на съобщения, скрито наблюдение, включително електронно наблюдение, наблюдение на банкови сметки или други финансови проверки, като се има предвид, *inter alia*, принципът на пропорционалност и естеството и тежестта на разследваните престъпления. Когато е целесъобразно и в съответствие с националното право, такива инструменти следва да включват и възможността правоприлагащите органи да използват скрита самоличност в интернет.

- (28) Държавите-членки следва да насърчават лицата, които имат информация или подозрения за сексуална експлоатация или сексуално насилие на дете, да съобщават това на компетентните служби. Всяка държава-членка отговаря за определянето на компетентните органи, на които могат да се съобщават подобни подозрения. Тези компетентни органи не следва да се ограничават до службите за закрила на детето или до съответните социални служби. Целта на изискването за „добросъвестни“ подозрения е да се предотврати използването на разпоредбата за оправдаване на клеветническо съобщаване на изцяло измислени или неверни факти.
- (29) Правилата относно компетентността следва да бъдат изменени така, че извършителите от Съюза на сексуално насилие или сексуална експлоатация на деца да бъдат преследвани наказателно, дори ако извършат престъпление извън границите на Съюза, по-специално чрез така наречения „секстуризм“. Туризмът с цел секс с деца следва да се разбира като сексуалната експлоатация на деца от едно или повече лица, които пътуват извън своето обичайно местопребиваване към място в чужбина, на което имат сексуални контакти с деца. Когато туризмът с цел секс с деца се извършва извън Съюза, държавите-членки се насърчават да се стремят да подобрят сътрудничеството с трети държави и международни организации с цел борба със секстуризма, с помощта на съществуващите национални и международни инструменти, включително двустранни или многостранни договори относно екстрадицията, взаимопомощта или трансфера на наказателни производства. Държавите-членки следва да насърчават открития диалог и връзките с държави извън Съюза, за да могат да преследват съгласно приложимото национално законодателство извършителите, които пътуват извън границите на Съюза за целите на туризъм с цел секс с деца.
- (30) Мерки за защита на децата жертви следва да бъдат приети в техния висш интерес, като се взема предвид оценката на нуждите им. Децата жертви следва да имат лесен достъп до средства за правна защита и до мерки за решаването на конфликти на интереси в случаите, когато сексуалното насилие или сексуалната експлоатация на дете са били извършени в семейството. Когато по време на наказателно разследване или производство следва да бъде назначен специален представител на дете, тази роля може да бъде поета и от юридическо лице, институция или орган. Освен това децата жертви следва да бъдат защитени от налагането на наказания, например съгласно националното право относно проституцията, ако уведомят

компетентните органи за своя случай. В допълнение участието на деца жертви в наказателното производство не следва, доколкото това е възможно, да им причинява допълнителни травми в резултат на разпитите или визуалния контакт с извършителите на престъплението. Доброто разбиране на децата и тяхното поведение, когато са изправени пред травмиращи преживявания, би спомогнало да се осигури качествено събиране на доказателства и да се намали стресът за децата при приемането на необходимите мерки.

- (31) Държавите-членки следва да разгледат възможността за оказване на краткосрочна и дългосрочна помощ на децата жертви. Всяка вреда, причинена от сексуално насилие и сексуална експлоатация на дете, е значителна и следва да ѝ бъде отделено внимание. Поради естеството на вредата, причинена от сексуално насилие и сексуална експлоатация, оказването на помощ следва да продължи толкова дълго, колкото е необходимо за физическото и психологическото възстановяване на детето, и може да продължи до зряла възраст, ако това е необходимо. Следва да се разгледа възможността за разширяване на предоставянето на помощ и консултации и по отношение на родителите или настойниците на децата жертви, когато те не са заподозрени във връзка със съответното престъпление, за да им се помогне да подпомогнат децата жертви по време на съответното производство.
- (32) Рамково решение 2001/220/ПВР установява набор от права на жертвите в наказателното производство, сред които правото на защита и на обезщетение. Освен това децата жертви на сексуално насилие, сексуална експлоатация и детска порнография следва да имат достъп до правни консултации и — в съответствие с ролята на жертвите в съответната съдебна система — до процесуално представителство, включително с цел търсене на обезщетение. Подобни правни консултации и процесуално представителство биха могли да се предоставят и от компетентните органи за целите на търсене на обезщетение от държавата. Целта на правните консултации е жертвите да могат да получат информация и съвети за различните възможности, с които разполагат. Правните консултации следва да се предоставят от лице, получило подходящо юридическо обучение, без непременно да е юрист. Правните консултации и — в съответствие с ролята на жертвите в съответната съдебна система — процесуалното представителство следва да се предоставят безплатно най-малко в случаите, в които жертвата не разполага с достатъчно финансови средства, по начин, съвместим с вътрешните процедури на държавите-членки.
- (33) Държавите-членки следва да предприемат мерки за предотвратяването или забраната на действия, свързани с поощряването на сексуалното насилие на деца и на туризма с цел секс с деца. Биха могли да бъдат разгледани различни възпиращи мерки, като например изготвянето и утвърждаването на кодекс на поведение и на механизми за саморегулация в туристическия отрасъл, създаването на етичен кодекс или „етикети за качество“ за туристическите организации, които се борят с туризма с цел секс с деца или които възприемат ясно изразена политика за решаване на проблема с туризма с цел секс с деца.

- (34) Държавите-членки следва да разработят и/или засилят съществуващите политики за предотвратяване на сексуалното насилие и сексуалната експлоатация на деца, включително посредством мерки за възпиране и намаляване на търсенето, което поощрява всички форми на сексуална експлоатация на деца, и мерки за намаляване на риска от това деца да станат жертви, чрез осведомителни кампании и кампании за повишаване на информираността за проблема, както и програми за научни изследвания и образователни програми. В тези инициативи държавите-членки следва да възприемат подход, в основата на който са правата на децата. Следва да се обърне особено внимание на необходимостта да се гарантира, че кампаниите за повишаване на информираността за проблема, които са предназначени за деца, са подходящи и достатъчно лесни за разбиране. Следва да се разгледа възможността за създаването на линии за помощ или горещи линии.
- (35) Що се отнася до системата за съобщаване на случаи на сексуално насилие и сексуална експлоатация на деца и оказване на помощ на деца в нужда, горещите телефонни линии с номер 116 000 за изчезнали деца, 116 006 за жертви на престъпление и 116 111 за деца, въведени с Решение 2007/116/ЕО на Комисията от 15 февруари 2007 г. за резервиране на националния номерационен обхват, започващ със 116, за хармонизирани номера при хармонизираните услуги със социална значимост⁽¹⁾, следва да бъдат популяризирани и да бъде отчитан опитът, свързан с тяхното функциониране.
- (36) Специалистите, които има вероятност да влязат в контакт с деца жертви на сексуално насилие и сексуална експлоатация, следва да бъдат подходящо обучени да откриват и да работят с такива жертви. Това обучение следва да се насърчава за следните категории, когато е вероятно да влязат в контакт с деца жертви: полицейски служители, прокурори, адвокати, магистрати и съдебни служители, персонал, предоставящ медицински грижи и грижи за деца, но може да включва и други групи лица, които биха могли да се сблъскат със случаи на деца жертви на сексуално насилие и сексуална експлоатация в работата си.
- (37) За да се предотврати сексуалното насилие и сексуалната експлоатация на деца, на извършителите на сексуални престъпления следва да се предложат програми или мерки за намеса, насочени към тях. Тези програми и мерки за намеса следва да се основават на широк и гъвкав подход, насочен към медицинските и психо-социалните аспекти, и не следва да имат задължителен характер. Тези програми и мерки за намеса не засягат програмите и мерките за намеса, наложени от компетентните съдебни органи.
- (38) Не се предвижда автоматично право на участие в програмите или мерките за намеса. Всяка държава-членка следва да реши кои са подходящите програми или мерки за намеса.
- (39) За да се предотврати и сведе до минимум рецидивизмът, извършителите на престъпления следва да бъдат подложени на оценка на опасността, която представляват, и на възможните рискове от повтаряне на сексуалните престъпления срещу деца. Правилата за такава оценка, като вида орган, компетентен да разпорежи и да извърши оценката, или момента по време на наказателното производство или след него, когато следва да се извърши оценката, както и правилата за ефективни програми или мерки за намеса, предложени въз основа на тази оценка, следва да са съобразени с вътрешните процедури на държавите-членки. Със същата цел за предотвратяване и свеждане до минимум на рецидивизма извършителите на престъпления следва също така да имат достъп до ефективни програми или мерки за намеса на доброволна основа. Тези програми или мерки за намеса следва да са отделени от националните схеми, създадени за лечението на хора, страдащи от психични разстройства.
- (40) Когато това е целесъобразно предвид заплахата, която те представляват, и възможните рискове от повторно извършване на престъпление, осъдените извършители не следва да се допускат, временно или постоянно, до упражняването най-малко на професионални дейности, които включват пряк и редовен контакт с деца. Работодателите имат правото да бъдат информирани при наемането на работа, свързана с пряк и редовен контакт с деца, относно съществуващи присъди за сексуални престъпления срещу деца, вписани в регистрите за съдимост, или относно съществуващи мерки, свързани с лишаване от права за упражняване на професия или дейност. За целите на настоящата директива понятието „работодатели“ следва да включва и лица, управляващи организация, която участва активно в предоставянето на доброволчески труд, свързан с надзор и/или грижи за деца, който включва пряк и редовен контакт с деца. Начините за предоставяне на тази информация, например достъп чрез засегнатото лице, както и точното съдържание на тази информация, значението на понятията „организиран доброволчески дейности“ и „пряк и редовен контакт с деца“ следва да се установят в съответствие с националното право.
- (41) Като се зачитат различните правни традиции на държавите-членки, в настоящата директива се взема предвид обстоятелството, че достъпът до регистрите за съдимост се разрешава единствено от компетентните органи или от засегнатото лице. Настоящата директива не установява задължение за промяна на националните системи, уреждащи регистрите за съдимост или средствата за достъп до тези регистри.
- (42) Целта на настоящата директива не е да хармонизира правилата относно съгласието на засегнатото лице при обмен на информация от регистрите за съдимост, т.е. дали следва да се изисква съгласие. Независимо от това, дали такова съгласие се изисква съгласно националното право, настоящата директива не установява нови задължения за изменение на националното право и националните процедури във връзка с това.

(¹) ОВ L 49, 17.2.2007 г., стр. 30.

- (43) Държавите-членки могат да разгледат възможността за приемане на допълнителни административни мерки по отношение на извършителите, като например вписването на лица, осъдени за престъпленията, посочени в настоящата директива, в регистри на извършителите на сексуални престъпления. Достъпът до тези регистри следва да подлежи на ограничения в съответствие с националните конституционни принципи и приложимите стандарти за защита на данните, например чрез ограничаване на достъпа до съдебните и/или правоприлагащите органи.
- (44) Държавите-членки се насърчават в сътрудничество с гражданското общество да създадат механизми за събиране на данни или центрове на национално или местно равнище за целите на наблюдението и оценката на явлението сексуално насилие и сексуална експлоатация на деца. За да може да оцени правилно резултатите от действията за борба срещу сексуалното насилие и сексуалната експлоатация и детската порнография, Съюзът следва да продължи да развива своята дейност в областта на методологиите и методите за събиране на данни с цел изготвяне на съпоставими статистики.
- (45) Държавите-членки следва да предприемат необходимите действия за създаването на информационни услуги, за да предоставят информация за начините за разпознаване на признаци за сексуално насилие и сексуална експлоатация.
- (46) Детската порнография, която представлява изображения на сексуално насилие на деца, е особен вид съдържание, което не може да се счита за изразяване на мнение. За целите на борбата срещу детската порнография е необходимо да се намали разпространението на материали, показващи сексуално насилие на деца, като се затрудни качването на такова съдържание в общодостъпната мрежа от страна на извършителите на престъпления. Следователно е необходимо да се предприемат действия за премахване на съдържанието и за задържане на виновните за създаването, разпространението или свалянето на изображения на сексуално насилие на деца. С цел да се подкрепят усилията на Съюза в борбата срещу детската порнография държавите-членки следва да положат всички възможни усилия да си сътрудничат с трети държави за премахването на такова съдържание от сървърите на територията на такива трети държави.
- (47) Въпреки тези усилия обаче, когато оригиналните материали не се намират на територията на Съюза, премахването на съдържание с детска порнография при източника често пъти е невъзможно, защото държавата, в която са хоствани сървърите, не желае да сътрудничи, или защото премахването на материалите от засегнатата държава отнема твърде много време. Може да се създадат и механизми за блокиране на достъпа от територията на Съюза до интернет страници, за които е установено, че съдържат или на тях се разпространява детска порнография. Мерките, предприети от държавите-членки в съответствие с настоящата директива, за премахване или, когато това е възможно, блокиране на уебсайтове, съдържащи детска порнография, може да се основават на различни видове публични действия, като например законодателни, незаконодателни, съдебни или други. В този контекст настоящата директива не засяга доброволните действия, предприемани от интернет отрасъла за предотвратяване на неправомерното използване на неговите услуги или оказването на всякаква подкрепа за осъществяване на такива действия от държавите-членки. Която и основа за действие или метод да бъдат избрани, държавите-членки следва да гарантират, че действието или методът осигуряват подходящо равнище на правна сигурност и предвидимост на потребителите и доставчиците на услуги. За премахването и блокирането на съдържание с насилие на деца следва да се установи сътрудничество между публичните органи, което впоследствие да бъде засилено, като целта е да се гарантира, че националните списъци на уебсайтове с материали, съдържащи детска порнография, са възможно най-изчерпателни, и да се избегне двойната работа. При всички тези действия трябва да се вземат под внимание правата на крайните потребители и да се съблюдают съществуващите правни и съдебни процедури, както и Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи и Хартата на основните права на Европейския съюз. В рамките на Програмата за безопасен интернет бе създадена мрежа от горещи линии, чиято цел е събирането на информация и осигуряването на покритие и обмен на съобщения за различните видове незаконно съдържание онлайн.
- (48) Настоящата директива цели да измени и разшири разпоредбите на Рамково решение 2004/68/ПВР. Тъй като измененията, които трябва да се направят, са значителни по брой и по естество, с цел постигане на яснота рамковото решение следва да се замени изцяло по отношение на държавите-членки, участващи в приемането на настоящата директива.
- (49) Доколкото целта на настоящата директива, а именно борбата срещу сексуалното насилие и сексуалната експлоатация на деца, както и срещу детската порнография, не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите-членки чрез самостоятелни действия, а поради обхвата и последиците може да бъде постигната по-добре на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящата директива не надхвърля необходимото за постигане на тази цел.
- (50) Настоящата директива зачита основните права и съблюдава принципите, признати по-специално в Хартата на основните права на Европейския съюз, и по-специално правото на защита на човешко достойнство, забраната на изтезанията и на нечовешкото или унижително отношение или наказание, правата на детето, правото на свобода и сигурност, правото на свобода на изразяване и на информация, правото на защита на личните данни, правото на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес, както и принципите на законност и пропорционалност на престъплението и наказанието. Настоящата директива се стреми да гарантира пълното спазване на тези права и принципи и трябва да бъде приложена съответно.

- (51) В съответствие с член 3 от Протокол (№ 21) относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за функционирането на Европейския съюз, Обединеното кралство и Ирландия са нотифицирали желанието си да участват в приемането и прилагането на настоящата директива.
- (52) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокол (№ 22) относно позицията на Дания, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за функционирането на Европейския съюз, Дания не участва в приемането на настоящата директива и не е обвързана от нея, нито от нейното прилагане,

ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

Член 1

Предмет

С настоящата директива се установяват минимални правила за определянето на престъпленията и наказанията в областта на сексуалното насилие и сексуалната експлоатация на деца, детската порнография и установяването на контакт с деца за сексуални цели. С нея също така се въвеждат разпоредби с цел засилване на превенцията по отношение на тези престъпления и засилване на защитата на жертвите от тях.

Член 2

Определения

За целите на настоящата директива се прилагат следните определения:

- а) „дете“ означава всяко лице на възраст под 18 години;
- б) „възраст за изразяване на съгласие за сексуални действия“ означава възрастта, под която в съответствие с националното право е забранено извършването на сексуални действия с дете;
- в) „детска порнография“ означава:
- i) всякакъв материал, който нагледно изобразява дете, участващо в прояви на реално или симулирано открито сексуално поведение;
  - ii) всяко изображение на половите органи на дете за предимно сексуални цели;
  - iii) всякакъв материал, който нагледно изобразява лице, което изглежда като дете, което участва в прояви на реално или симулирано открито сексуално поведение, или всяко изображение на половите органи на лице, което изглежда като дете, за предимно сексуални цели; или
  - iv) реалистични изображения на дете, участващо в прояви на открито сексуално поведение, или реалистични изображения на половите органи на дете за предимно сексуални цели;
- г) „детска проституция“ означава използването на дете за сексуални действия, при което се дават или обещават пари

или друга форма на възнаграждение или отплата в замяна на участието на детето в сексуални действия, без значение дали това плащане, обещание или отплата са насочени към детето или към трето лице;

- д) „порнографско представление“ означава представяне на живо, предназначено за публика, включително посредством информационни и комуникационни технологии, на:
- i) дете, участващо в прояви на реално или симулирано открито сексуално поведение; или
  - ii) половите органи на дете за предимно сексуални цели;
- е) „юридическо лице“ означава образувание, което има юридическа правосубектност съгласно приложимото право, с изключение на държави или публични органи, които упражняват държавна власт, и на публични международни организации.

Член 3

Престъпления, свързани със сексуално насилие

1. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че умишлените деяния, посочени в параграфи 2—6, са наказуеми.
2. Склоняването за сексуални цели на дете, което не е навършило възрастта за изразяване на съгласие за сексуални действия, да е свидетел на сексуални действия, дори и то да не участва в тях, се наказва с лишаване от свобода с максимален срок не по-малко от една година.
3. Склоняването за сексуални цели на дете, което не е навършило възрастта за изразяване на съгласие за сексуални действия, да е свидетел на сексуално насилие, дори и то да не участва в него, се наказва с лишаване от свобода с максимален срок не по-малко от две години.
4. Извършването на сексуални действия с дете, което не е навършило възрастта за изразяване на съгласие за сексуални действия, се наказва с лишаване от свобода с максимален срок не по-малко от пет години.
5. Извършването на сексуални действия с дете, когато:
  - i) е извършена злоупотреба с установени отношения на доверие, власт или влияние върху детето, се наказва с лишаване от свобода с максимален срок не по-малко от осем години, ако детето не е навършило възрастта за изразяване на съгласие за сексуални действия, и не по-малко от три години, ако детето е навършило тази възраст; или
  - ii) е извършена злоупотреба с особено уязвимо положение на детето, по-специално поради умствено или физическо увреждане или положение на зависимост, се наказва с лишаване от свобода с максимален срок не по-малко от осем години, ако детето не е навършило възрастта за изразяване на съгласие за сексуални действия, и не по-малко от три години, ако детето е навършило тази възраст; или

iii) е използвана принуда, сила или заплашване, се наказва с лишаване от свобода с максимален срок не по-малко от десет години, ако детето не е навършило възрастта за изразяване на съгласие за сексуални действия, и не по-малко от пет години, ако детето е навършило тази възраст.

6. Използването на принуда, сила или заплашване спрямо дете с цел то да участва в сексуални действия с трето лице се наказва с лишаване от свобода с максимален срок не по-малко от десет години, ако детето не е навършило възрастта за изразяване на съгласие за сексуални действия, и не по-малко от пет години, ако детето е навършило тази възраст.

Член 4

Престъпления, свързани със сексуална експлоатация

1. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че умишлените деяния, посочени в параграфи 2—7, са наказуеми.

2. Склоняването или наемането на дете за участие в порнографски представления, или извличането на печалба или експлоатирането по друг начин на дете с такава цел се наказва с лишаване от свобода с максимален срок не по-малко от пет години, ако детето не е навършило възрастта за изразяване на съгласие за сексуални действия, и не по-малко от две години, ако детето е навършило тази възраст.

3. Използването на принуда или сила спрямо дете с цел участие в порнографски представления или заплашването на дете с такава цел се наказва с лишаване от свобода с максимален срок не по-малко от осем години, ако детето не е навършило възрастта за изразяване на съгласие за сексуални действия, и не по-малко от пет години, ако детето е навършило тази възраст.

4. Съзнателното присъствие на порнографски представления, в които участва дете, се наказва с лишаване от свобода с максимален срок не по-малко от две години, ако детето не е навършило възрастта за изразяване на съгласие за сексуални действия, и не по-малко от една година, ако детето е навършило тази възраст.

5. Склоняването или наемането на дете за детска проституция или извличането на печалба, или експлоатирането по друг начин на дете с такава цел се наказва с лишаване от свобода с максимален срок не по-малко от осем години, ако детето не е навършило възрастта за изразяване на съгласие за сексуални действия, и не по-малко от пет години, ако детето е навършило тази възраст.

6. Използването на принуда или сила спрямо дете с цел детска проституция или заплашването на дете с такава цел се наказва с лишаване от свобода с максимален срок не по-малко от десет години, ако детето не е навършило възрастта за изразяване на съгласие за сексуални действия, и не по-малко от пет години, ако детето е навършило тази възраст.

7. Извършването на сексуални действия с дете в условията на детска проституция се наказва с лишаване от свобода с максимален срок не по-малко от пет години, ако детето не е навършило възрастта за изразяване на съгласие за сексуални действия, и не по-малко от две години, ако детето е навършило тази възраст.

Член 5

Престъпления, свързани с детска порнография

1. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че умишлените деяния, посочени в параграфи 2—6, са наказуеми, когато са извършени неправомерно.

2. Придобиването или притежаването на детска порнография се наказва с лишаване от свобода с максимален срок не по-малко от една година.

3. Съзнателното получаване на достъп до детска порнография посредством информационни и комуникационни технологии се наказва с лишаване от свобода с максимален срок не по-малко от една година.

4. Дистрибуцията, разпространението или предаването на детска порнография се наказва с лишаване от свобода с максимален срок не по-малко от две години.

5. Предлагането, доставянето или осигуряването на детска порнография се наказва с лишаване от свобода с максимален срок не по-малко от две години.

6. Създаването на детска порнография се наказва с лишаване от свобода с максимален срок не по-малко от три години.

7. Държавите-членки решават по своя преценка дали настоящият член да се прилага за случаи, свързани с детска порнография, посочени в член 2, буква в), подточка iii), когато лицето, изглеждащо като дете, е в действителност на 18 или повече години в момента на изобразяването.

8. Държавите-членки решават по своя преценка дали параграфи 2 и 6 от настоящия член да се прилагат за случаи, при които е установено, че порнографският материал, посочен в член 2, буква в), подточка iv), е създаден и се притежава само от създателя за негова лична употреба, доколкото никакъв порнографски материал по член 2, буква в), подточки i), ii) или iii) не е използван за целите на създаването му и при условие че няма риск от разпространение на материала.

Член 6

Установяване на контакт с деца за сексуални цели

1. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че следното умишлено деяние е наказуемо:

предложението, посредством информационни и комуникационни технологии, от страна на възрастен да се срещне с дете, което не е навършило възрастта за изразяване на съгласие за сексуални действия, с цел извършване на някое от престъпленията, посочени в член 3, параграф 4 и член 5, параграф 6, когато това предложение е последвано от материални действия, водещи до такава среща, се наказва с лишаване от свобода с максимален срок не по-малко от една година.

2. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че всеки опит за извършване на престъпленията, посочени в член 5, параграфи 2 и 3, посредством информационни и комуникационни технологии от страна на възрастен чрез установяване на контакт с дете, което не е навършило възрастта за изразяване на съгласие за сексуални действия, за да получи от него детска порнография, изобразяваща това дете, е наказуем.

Член 7

Подбuditелство, помагачество и опит

1. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че подбuditелството или помагачеството за извършване на някое от престъпленията, посочени в членове 3—6, са наказуеми.

2. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че опитът за извършване на някое от престъпленията, посочени в член 3, параграфи 4, 5 и 6, член 4, параграфи 2, 3, 5, 6 и 7 и член 5, параграфи 4, 5 и 6, е наказуем.

Член 8

Сексуални действия по взаимно съгласие

1. Държавите-членки решават по своя преценка дали член 3, параграфи 2 и 4 да се прилагат към сексуалните действия по взаимно съгласие между деца, които са на сходна възраст и със сходно психологическо и физическо развитие или зрялост, доколкото при тези действия няма насилие.

2. Държавите-членки решават по своя преценка дали член 4, параграф 4 да се прилага към порнографско представление, което се провежда в рамките на връзка по взаимно съгласие, когато детето е навършило възрастта за изразяване на съгласие за сексуални действия, или между деца, които са на сходна възраст и със сходно психологическо и физическо развитие или зрялост, доколкото при тези действия няма насилие или експлоатация или не са дадени пари или друга форма на възнаграждение или отплата в замяна на порнографското представление.

3. Държавите-членки решават по своя преценка дали член 5, параграфи 2 и 6 да се прилагат към създаването, придобиването или притежаването на материал с участието на деца, които са навършили възрастта за изразяване на съгласие за сексуални действия, когато този материал е създаден и се притежава със съгласието на тези деца и само за лична употреба на засегнатите лица, доколкото при тези действия няма насилие.

Член 9

Квалифициращи обстоятелства

Доколкото посочените по-долу обстоятелства не са част от състава на престъпленията, посочени в членове 3—7, държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че в съответствие с приложимите разпоредби на националното право следните обстоятелства могат да се считат за квалифициращи обстоятелства във връзка със съответните престъпления, посочени в членове 3—7:

а) престъплението е извършено спрямо дете в особено уязвимо положение, например с дете с умствено или физическо увреждане, в положение на зависимост или в състояние на физическа или умствена неспособност;

б) престъплението е извършено от член на семейството, от лице, което съжителства с детето, или от лице, което е злоупотребило с установени отношения на доверие или власт;

в) престъплението е извършено от няколко лица, които са действали заедно;

г) престъплението е извършено в рамките на престъпна организация по смисъла на Рамково решение 2008/841/ПВР на Съвета от 24 октомври 2008 г. относно борбата с организираната престъпност⁽¹⁾;

д) извършителят вече е осъждан за престъпления от същия характер;

е) извършителят умишлено или по непредпазливост е застрашил живота на детето; или

ж) престъплението включва тежка проява на насилие или е причинило значителна вреда на детето.

Член 10

Лишаване от право на упражняване на професия или дейност вследствие на присъда

1. За да се избегне рискът от повторно извършване на престъпления, държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че физическо лице, което е било осъдено за някое от престъпленията, посочени в членове 3—7, може временно или постоянно да бъде лишено от правото да упражнява най-малко професионални дейности, които включват преки и редовни контакти с деца.

2. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че работодателите, когато наемат на работа лице за професионални или организирани доброволчески дейности, свързани с преки и редовни контакти с деца, имат правото да поискат информация в съответствие с националното право, чрез всякакви подходящи средства, като например достъп при поискване или чрез засегнатото лице, за съществуването на осъдителни присъди за някое от престъпленията, посочени в членове 3—7, вписани в регистрите за съдимост, или за наличието на всякакво лишаване от право на упражняване на професия или дейност, свързани с преки и редовни контакти с деца, произтичащо от такива осъдителни присъди.

3. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че за целите на прилагането на параграфи 1 и 2 от настоящия член информацията за съществуването на осъдителни присъди за някое от престъпленията, посочени в членове 3 - 7, или за лишаване от право на упражняване на професия или дейност, свързани с преки и редовни контакти с деца, произтичащо от такива осъдителни присъди, се предава в съответствие с процедурите, посочени в Рамково решение 2009/315/ПВР на Съвета от 26 февруари 2009 г. относно организацията и съдържанието на обмена на информация, получена от регистрите за съдимост, между държавите-членки⁽²⁾, при поискване в съответствие с член 6 от посоченото рамково решение и със съгласието на засегнатото лице.

⁽¹⁾ ОВ L 300, 11.11.2008 г., стр. 42.

⁽²⁾ ОВ L 93, 7.4.2009 г., стр. 23.

Член 11**Изземване и конфискация**

Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че компетентните им органи имат правомощия да изземват и конфискуват средства и облиги от престъпленията, посочени в членове 3, 4 и 5.

Член 12**Отговорност на юридически лица**

1. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че юридическите лица могат да бъдат подведени под отговорност за някое от престъпленията, посочени в членове 3—7, извършено в тяхна полза от лице, което действа самостоятелно или като член на орган на юридическото лице и което заема ръководна длъжност в това юридическо лице, въз основа на:

- а) пълномощие да представлява юридическото лице;
- б) правомощия да взема решения от името на юридическото лице; или
- в) правомощия за упражняване на контрол в рамките на юридическото лице.

2. Държавите-членки предприемат също така необходимите мерки, за да гарантират, че юридическите лица могат да бъдат подведени под отговорност, когато липсата на надзор или контрол от страна на лице по параграф 1 е направила възможно извършването от негов подчинен на някое от престъпленията, посочени в членове 3—7, в полза на това юридическо лице.

3. Отговорността на юридическите лица съгласно параграфи 1 и 2 не засяга образуването на наказателно производство срещу физическите лица, които са извършители, подбудители или помагачи в престъпленията, посочени в членове 3—7.

Член 13**Санкции за юридически лица**

1. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че юридическо лице, подведено под отговорност съгласно член 12, параграф 1, подлежи на санкции, които са ефективни, пропорционални и възпиращи и които включват глоби от наказателен или друг характер и може да включват други санкции, като например:

- а) лишаване от правото да се ползва от публични облиги или помощи;
- б) временно или постоянно лишаване от правото да упражнява търговска дейност;
- в) поставяне под съдебен надзор;
- г) съдебна ликвидация; или
- д) временно или постоянно затваряне на предприятия, използвани за извършване на престъплението.

2. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че юридическо лице, подведено под отговорност

съгласно член 12, параграф 2, се наказва със санкции или мерки, които са ефективни, пропорционални и възпиращи.

Член 14**Отказ от наказателно преследване или от налагане на наказания по отношение на жертвата**

В съответствие с основните принципи на своите правни системи държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че техните компетентни органи разполагат с правомощия да освобождават от наказателна отговорност или да не налагат наказания на деца жертви на сексуално насилие и сексуална експлоатация заради участието им в престъпните дейности, които са били принудени да извършват като пряка последица от подлагането им на някое от действията, посочени в член 4, параграфи 2, 3, 5 и 6 и член 5, параграф 6.

Член 15**Разследване и наказателно преследване**

1. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че разследването и наказателното преследване на престъпленията, посочени в членове 3—7, не зависят от съобщаване или обвинение от страна на жертвата или неин представител и че наказателното производство може да продължи, дори ако съответното лице се откаже от твърденията си.

2. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да направят възможно наказателното преследване на престъпленията, посочени в член 3 и член 4, параграфи 2, 3, 5, 6 и 7, и на всяко тежко престъпление, посочено в член 5, параграф 6, когато е била използвана детска порнография по смисъла на член 2, буква в), подточки i) и ii), през достатъчен срок след навършване на пълнолетие от страна на жертвата, като този срок е съобразен с тежестта на въпросното престъпление.

3. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че лицата, звената или службите, отговорни за разследването или наказателното преследване на престъпленията, посочени в членове 3—7, разполагат с ефективни инструменти за разследване, като например използваните в случаи, свързани с организираната престъпност или с други тежки престъпления.

4. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да дадат възможност на разследващите звена или служби да се опитат да установят самоличността на жертвите на престъпленията, посочени в членове 3—7, по-специално чрез анализиране на материали, съдържащи детска порнография, като снимки и аудиовизуални записи, предавани или предоставяни чрез информационни и комуникационни технологии.

Член 16**Съобщаване на подозрения за сексуална експлоатация или сексуално насилие**

1. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че правилата за поверителност, наложени от националното право спрямо някои специалисти, чието основно задължение е работата с деца, не представляват пречка пред възможността тези специалисти да съобщават на службите, отговарящи за закрила на детето, за всяка ситуация, в която имат разумни основания да считат, че дадено дете е жертва на престъпленията, посочени в членове 3—7.

2. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да насърчат всяко лице, което, действайки добросъвестно, узнава или подозира, че е извършено някое от престъпленията, посочени в членове 3—7, да съобщава на компетентните служби за това.

Член 17

Компетентност и координиране на наказателното преследване

1. Държавите-членки предприемат необходимите мерки за установяване на своята компетентност по отношение на престъпленията, посочени в членове 3—7, когато:

а) престъплението е извършено изцяло или отчасти на тяхна територия; или

б) извършителят е техен гражданин.

2. Дадена държава-членка уведомява Комисията, когато реши да установи допълнителна компетентност по отношение на престъпление, посочено в членове 3—7, извършено извън нейната територия, *inter alia*, когато:

а) престъплението е извършено срещу неин гражданин или лице, чието обичайно местопребиваване е на нейна територия;

б) престъплението е извършено в полза на юридическо лице със седалище на нейна територия; или

в) извършителят има обичайно местопребиваване на нейна територия.

3. Държавите-членки гарантират, че са компетентни и по отношение на случаи, когато престъпление, посочено в членове 5 и 6, и доколкото това е приложимо — в членове 3 и 7, е извършено посредством информационни и комуникационни технологии, достъпът до които е осъществен от тяхна територия, независимо дали тези технологии са разположени на тяхна територия.

4. Във връзка с параграф 1, буква б) от настоящия член за наказателното преследване на престъпленията, посочени в член 3, параграфи 4, 5 и 6, член 4, параграфи 2, 3, 5, 6 и 7 и член 5, параграф 6, извършени извън територията на съответната държава-членка, всяка държава-членка предприема необходимите мерки, за да гарантира, че нейната компетентност не зависи от условието деянията да съставляват престъпление на мястото на извършването им.

5. Във връзка с параграф 1, буква б) от настоящия член за наказателното преследване за престъпленията, посочени в членове 3—7, извършени извън територията на съответната държава-членка, всяка държава-членка предприема необходимите мерки, за да гарантира, че нейната компетентност не зависи от условието наказателното преследване да може да

започне само след съобщаване от страна на жертвата на мястото на извършване на престъплението или след уведомяване от страна на държавата, в която е извършено престъплението.

Член 18

Общи разпоредби относно мерките за помощ, подкрепа и защита на децата жертви

1. На децата жертви на престъпленията, посочени в членове 3—7, се оказва помощ, подкрепа и защита в съответствие с членове 19 и 20, като се отчита висшият интерес на детето.

2. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че на съответното дете се оказват помощ и подкрепа от момента, в който компетентните органи имат сериозни основания да считат, че е възможно то да е пострадало от някое от престъпленията, посочени в членове 3—7.

3. Държавите-членки гарантират, че когато възрастта на лицето, срещу което са извършени престъпленията, посочени в членове 3—7, не е установена и има причини да се предполага, че лицето е дете, това лице се смята за дете, за да може да му се предостави незабавен достъп до помощ, подкрепа и защита в съответствие с членове 19 и 20.

Член 19

Помощ и подкрепа за жертвите

1. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да осигурят помощ и подкрепа на жертвите преди и по време на наказателното производство, както и в рамките на подходящ срок след приключването му, за да им се предостави възможност да упражняват правата, установени в Рамково решение 2001/220/ПВР и в настоящата директива. Държавите-членки предприемат по-специално необходимите стъпки, за да осигурят защита на децата, които съобщават за случаи на насилие в тяхното семейство.

2. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че помощта и подкрепата за дете жертва не зависи от неговото желание да сътрудничи на наказателното разследване, наказателното преследване или по време на съдебната фаза на наказателното производство.

3. Държавите-членки вземат необходимите мерки, за да гарантират, че конкретните действия за оказване на помощ и подкрепа на децата жертви, за да могат те да се ползват от правата си по настоящата директива, се предприемат след индивидуална оценка на особените обстоятелства на всяко отделно дете жертва, като се отчитат надлежно мнението, нуждите и опасенията на детето.

4. Децата жертви на някое от престъпленията, посочени в членове 3—7, се считат за особено уязвими жертви съгласно член 2, параграф 2, член 8, параграф 4 и член 14, параграф 1 от Рамково решение 2001/220/ПВР.

5. Когато това е необходимо и възможно, държавите-членки предприемат мерки за оказване на помощ и подкрепа на семейството на детето жертва при упражняването на правата му по настоящата директива, когато семейството се намира на територията на държавите-членки. По-конкретно, когато това е необходимо и възможно, държавите-членки прилагат член 4 от Рамково решение 2001/220/ПВР по отношение на семейството на детето жертва.

Член 20

Защита на децата жертви в наказателното разследване и производство

(1) Като отчитат ролята на жертвите в съответната съдебна система, държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че в наказателното разследване и производство компетентните органи назначават специален представител на детето жертва, когато според националното право носителите на родителски права са лишени от възможността да представляват детето в резултат на конфликт на интереси между тях и детето жертва или когато детето не е придружено или разделено от семейството.

(2) Като отчитат ролята на жертвите в съответната съдебна система, държавите-членки гарантират, че децата жертви незабавно получават достъп до правни консултации и до процесуално представителство, включително с цел търсене на обезщетение. Когато жертвата няма достатъчно финансови средства, правните консултации и процесуалното представителство са безплатни.

3. Без да се засяга правото на защита, държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че при наказателно разследване, свързано с някое от престъпленията, посочени в членове 3—7:

- а) разпитите на децата жертви се провеждат без неоснователно забавяне след съобщаването на фактите на компетентните органи;
- б) при необходимост разпитите на децата жертви се провеждат в помещения, предназначени или приспособени за тази цел;
- в) разпитите на децата жертви се провеждат от специалисти, специално обучени за тази цел, или посредством такива специалисти;
- г) ако е възможно и целесъобразно, всички разпити на детето жертва се извършват от едни и същи лица;
- д) броят на разпитите е ограничен до възможния минимум и те се провеждат само доколкото това е необходимо за целите на наказателното разследване и производство;
- е) детето жертва може да бъде придружено от законния си представител или, ако е целесъобразно, от възрастен по избор на детето, освен ако не е взето обосновано решение за противното по отношение на това лице.

4. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че при наказателно разследване на някое от престъпленията, посочени в членове 3—7, всички разпити на детето жертва, или когато това е уместно — на детето свидетел, могат да бъдат записвани аудиовизуално и тези аудиовизуални записи

на разпитите могат да бъдат използвани като доказателство в съдебната фаза на наказателното производство в съответствие с правилата на тяхното национално право.

5. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че в съдебната фаза на наказателно производство, свързано с някое от престъпленията, посочени в членове 3—7, може да бъде разпоредено:

- а) изслушването да се проведе при закрити врати;
  - б) детето жертва да може да бъде изслушано в съдебната зала, без то да присъства, по-специално чрез използване на подходящи комуникационни технологии.
6. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, когато те са в интерес на децата жертви и като се имат предвид други първостепенни интереси, за да защитят неприкосновеността на личния живот, самоличността и образа на децата жертви и да попречат на публичното разпространяване на всякаква информация, която може да доведе до разкриване на тяхната самоличност.

Член 21

Мерки срещу рекламирането на възможности за насилие и за туризъм с цел секс с деца

Държавите-членки предприемат подходящи мерки за предотвратяване или забрана на:

- а) разпространението на материали, които рекламират възможността за извършване на някое от престъпленията, посочени в членове 3—6; и
- б) организирането за други лица, независимо дали с търговска цел или не, на пътувания с цел извършване на някое от престъпленията, посочени в членове 3—5.

Член 22

Програми или мерки за превантивна намеса

Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че лицата, които се опасяват, че биха могли да извършат някое от престъпленията, посочени в членове 3—7, могат да получат достъп, когато това е целесъобразно, до ефективни програми или мерки за намеса, предназначени да оценят и предотвратят риска от извършване на такива престъпления.

Член 23

Превенция

1. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, например чрез образование и обучение, с цел възпиране и намаляване на търсенето, което поощрява различните форми на сексуална експлоатация на деца.

2. Държавите-членки предприемат подходящи действия, включително чрез интернет, като информационни кампании и кампании за повишаване на осведомеността за проблема, програми за научни изследвания и образователни програми, когато е уместно — в сътрудничество със съответните организации на гражданското общество и други заинтересовани страни, с цел да се повиши осведомеността и да се намали рискът за децата да станат жертви на сексуално насилие или експлоатация.

3. Държавите-членки следва да насърчават редовното обучение на служителите, за които е вероятно да влязат в контакт с деца жертви на сексуално насилие или експлоатация, включително полицейските служители на предна линия, което да ги направи способни да определят децата жертви и потенциалните деца жертви на сексуално насилие или експлоатация и да работят с тях.

Член 24

Програми или мерки за намеса на доброволна основа в хода на наказателно производство или след него

1. Без да се засягат програмите или мерките за намеса, наложени от компетентните съдебни органи в съответствие с националното право, държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да осигурят наличието на ефективни програми или мерки за намеса с цел предотвратяване или свеждане до минимум на рисковете от повторяне на престъпленията от сексуален характер срещу деца. Тези програми или мерки са достъпни по всяко време на наказателното производство, във или извън местата за лишаване от свобода в съответствие с националното право.

2. Програмите или мерките за намеса, посочени в параграф 1, отговарят на конкретните нужди, свързани с развитието на децата, които извършват сексуални престъпления.

3. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че следните лица могат да получат достъп до посочените в параграф 1 програми или мерки за намеса:

а) лицата, срещу които е образувано наказателно производство за някое от престъпленията, посочени в членове 3—7, при условия, които нито нарушават, нито противоречат на правото на защита или изискванията за справедлив и безпристрастен процес, и по-специално при надлежно зачитане на принципа на презумпцията за невиновност; както и

б) лицата, осъдени за някое от престъпленията, посочени в членове 3—7.

4. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че лицата, посочени в параграф 3, се подлагат на оценка на опасността, която представляват, и на възможните рискове от повторно извършване на някое от престъпленията, посочени в членове 3—7, за да се определят подходящите програми или мерки за намеса.

5. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че лицата, посочени в параграф 3, на които са били предложени програми или мерки за намеса в съответствие с параграф 4:

а) са напълно информирани за основанията за предложението;

б) са съгласни да участват в програмите или мерките при пълно познаване на фактите;

в) могат да откажат и, ако са осъдени лица, биват информирани за възможните последици от такъв отказ.

Член 25

Мерки срещу уебсайтове, съдържащи или разпространяващи детска порнография

1. Държавите-членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират бързото премахване на интернет страници, съдържащи или разпространяващи детска порнография, които са хоствани на тяхна територия, и полагат усилия да постигнат премахването на такива страници, хоствани извън тяхна територия.

2. Държавите-членки могат да предприемат мерки, за да блокират достъпа до интернет страници, които съдържат или чрез които се разпространява детска порнография, на потребители на интернет на тяхна територия. Тези мерки трябва да бъдат установени посредством прозрачни процедури и да осигуряват подходящи гаранции, най-вече за да се гарантира, че ограничението е необходимо и пропорционално и че потребителите са уведомяти за причините за това ограничение. Тези гаранции включват и възможност за съдебна защита.

Член 26

Замяна на Рамково решение 2004/68/ПВР

Рамково решение 2004/68/ПВР се заменя по отношение на държавите-членки, участващи в приемането на настоящата директива, без да се засягат задълженията на тези държави-членки във връзка със сроковете за транспониране на това рамково решение в националното право.

За държавите-членки, които участват в приемането на настоящата директива, позоваванията на Рамково решение 2004/68/ПВР се считат за позовавания на настоящата директива.

Член 27

Транспониране

1. Държавите-членки въвеждат в сила законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с настоящата директива не по-късно от 18 декември 2013 г.

2. Държавите-членки съобщават на Комисията текста на разпоредбите, с които транспонират в националното си право задълженията, възложени им с настоящата директива.

3. Когато държавите-членки приемат тези разпоредби, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Условието и редът на позоваване се определят от държавите-членки.

Член 28

Доклади

1. До 18 декември 2015 г. Комисията представя пред Европейския парламент и Съвета доклад за оценка на степента, в която държавите-членки са предприели необходимите мерки, за да спазят настоящата директива, придружен при необходимост от законодателно предложение.

2. До 18 декември 2015 г. Комисията представя пред Европейския парламент и Съвета доклад за оценка на прилагането на мерките, посочени в член 25.

Член 29

Влизане в сила

Настоящата директива влиза в сила в деня на публикуването ѝ в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Член 30

Адресати

Адресати на настоящата директива са държавите-членки в съответствие с Договорите.

Съставено в Страсбург на 13 декември 2011 година.

За Европейския парламент

Председател

J. BUZEK

За Съвета

Председател

M. SZPUNAR
